

ตอนที่ 3

ปัญหาด้านการอ่านและการแก้ไข

## บทที่ 7

### ปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน

#### เค้าโครงเรื่อง

1. ลักษณะการอ่านเบื้องต้นหรือระยะเริ่มเรียน
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน
  - 2.1 ด้านกลไกการอ่าน (Mechanics of reading)
  - 2.2 ด้านความเข้าใจการอ่าน (Comprehension)
  - 2.3 ด้านนิสัยในการอ่าน (Reading habits)
3. ขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานการอ่านในระยะเริ่มเรียน
  - 3.1 การใช้ความคิดรวบยอด (Conceptualization)
  - 3.2 การเรียนรู้ภาษา (Language acquisition)
  - 3.3 การใช้กลไกทางร่างกายในการอ่าน (Psychomotor and reading)
4. สาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน
  - 4.1 ทางกายภาพ
  - 4.2 ทางจิตภาพ
  - 4.3 ทางพัฒนาการทางภาษาและสิ่งแวดล้อมทางสังคม
5. ทางเลือกและวิธีแก้ไขปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน
  - 5.1 การสร้างนิสัยและทักษะการอ่านที่ดี
  - 5.2 ความสนใจในการอ่าน
  - 5.3 การสร้างเสริมความเข้าใจการอ่าน

## สาระสำคัญ

1. การอ่านเบื้องต้นหรือระยะเริ่มเรียน มีลักษณะแตกต่างจากการอ่านในระดับอื่น กล่าวคือ เป็นระยะที่ผู้อ่านเรียนรู้การอ่าน พฤติกรรมการอ่าน จะเน้นด้านกลไกการอ่าน เช่น การใช้สายตา การเรียนรู้ตัวอักษร และความเข้าใจตามตัวหนังสือ และส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งคือ การสร้างนิสัยในการอ่าน
2. เนื่องจากการอ่านเบื้องต้นเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อการอ่านขั้นต่อไป ปัญหาการอ่านในระยะนี้จึงอยู่ที่การใช้กลไกเบื้องต้นในการอ่าน ความเข้าใจการอ่าน และในด้านการฝึกนิสัยในการอ่านควบคู่กันไป
3. ปัญหาพื้นฐานของการอ่านในระยะเริ่มเรียนส่วนมากจะเป็นเรื่องการใช้ความคิดรวบยอดในการทำความเข้าใจเรื่องราวจากตัวหนังสือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ การเรียนรู้ภาษา และการใช้กลไกทางร่างกายในการอ่าน เช่นการใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ความรู้สึก การรับรู้ และการใช้ภาษา เป็นต้น
4. เนื่องจากการอ่านในระยะเริ่มเรียนมีปัญหาสำคัญหลายประการ การวิเคราะห์ปัญหาจึงต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้าน เช่นทางกายภาพ ทางจิตภาพ และทางพัฒนาการทางภาษาและสิ่งแวดล้อมทางสังคม
5. การแก้ปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน มีทางเลือกและวิธีแก้ไขโดยเริ่มจากการสร้างนิสัย และทักษะการอ่านที่ดี การสร้างความสนใจการอ่านให้แก่เด็ก และการสร้างเสริมความเข้าใจการอ่านไปพร้อม ๆ กัน

## จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาบทเรียนนี้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถ

1. อธิบายลักษณะการอ่านเบื้องต้นได้ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียนได้ถูกต้อง
3. ระบุขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานในการอ่านในระยะเริ่มเรียนได้ครบถ้วน
4. ชี้ให้เห็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียนได้ถูกต้อง
5. เสนอทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหการอ่านในระยะเริ่มเรียนได้ถูกต้อง

ตอนที่ 3 นี้ เป็นตอนสุดท้ายของตำราเรียนกระบวนวิชา LI 395 จะได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน ซึ่งนับเป็นการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์และหลักการของการอ่านมาใช้ประยุกต์ในการแก้ปัญหา โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมทั่วไปของการอ่านเบื้องต้น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของการอ่าน ขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานของการอ่าน สาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่าน และทางเลือกและวิธีแก้ไขปัญหการอ่านในระยะเริ่มเรียน โดยหวังว่า ผู้ศึกษากระบวนวิชานี้ จะได้นำความรู้และแนวคิดไปใช้ในการแก้ปัญหาจากชีวิตจริงต่อไป

## ปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน

### 1. ลักษณะการอ่านเบื้องต้นหรือในระยะเริ่มเรียน

การอ่านเบื้องต้นหรือระยะเริ่มเรียน (Beginning reading) หมายถึงการอ่านสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนหนังสือหรือการทำความเข้าใจภาษาเขียน อาจจะเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือเรียนด้วยตนเองก็ได้ ถ้าเป็นการเรียนภาษาของตัวเอง เช่น เด็กไทยเรียนภาษาไทย ก็เป็นการเรียนในชั้นประถมต้น แต่ในปัจจุบันนี้ เด็กที่เรียนในชั้นอนุบาลก็เรียนหนังสือกันแล้ว อาจจะมีโอกาสเข้าเป็นการอ่านเบื้องต้นได้ ส่วนการเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ถ้าเรียนในชั้นประถมปลาย ก็นับว่าเป็นระยะเริ่มต้นเรียนอ่าน สำหรับการเรียนภาษาอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาเยอรมันจะเริ่มต้นเรียนในชั้นมัธยมต้น ก็ถือว่าเริ่มต้นอ่านในระดับมัธยมต้น ดังนั้นการกำหนดผู้เริ่มเรียน (Beginners in reading) จึงอาจหมายถึงนักเรียนในชั้นประถมหรือมัธยมต้น หรือผู้ใหญ่ที่เริ่มต้นเรียนภาษาต่างประเทศเป็นครั้งแรก

การอ่านเบื้องต้นหรือการอ่านในระยะเริ่มเรียนนี้ เรียกว่า Learning to read หรือเรียนรู้การอ่าน พฤติกรรมการอ่านจะเป็นด้านกลไกการอ่าน (Mechanics of reading) เช่น การจับสายตา การเห็นจำแนกทางการได้ยิน (Auditory discrimination) การเห็นจำแนกทางการมองเห็น (Visual discrimination) การเรียนรู้ตัวอักษรซึ่งได้แก่พยัญชนะและสระ และทิศทางในการอ่าน เป็นต้น ควบคู่กันไปกับความเข้าใจการอ่านซึ่งได้แก่การรับรู้คำ วลี และประโยค และความเข้าใจเบื้องต้นเป็นความเข้าใจตามตัวหนังสือ (Literal comprehension)

หลังจากที่ผู้อ่านได้เรียนรู้การอ่านเบื้องต้นหรืออ่านออกแล้ว ระยะต่อไปก็จะเป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ (Reading to learn) คือการใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจที่ละเอียดลึกซึ้งขึ้น การอ่านในระดับนี้ จะเน้นหนักด้านความ

เข้าใจประเภทตีความ และขยายความ (Interpretative reading) การอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Critical reading) และการนำไปใช้ (Applications) ดังนั้น การอ่านเพื่อการเรียนรู้ จึงเน้นด้านเนื้อหาและการใช้ความคิดรวบยอด เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา จุดประสงค์และสาร (information) ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดไว้ในภาษาเขียน

การอ่านเบื้องต้นหรือการอ่านในระยะเวลาเริ่มเรียน จึงประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ

### 3 ประการคือ

1. การใช้กลไกการอ่าน (Mechanics of reading)
2. ความเข้าใจการอ่าน (Comprehension)
3. การสร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน (Forming good reading habits)

### กิจกรรมการเรียนรู้ 1

เขียนตอบสั้น ๆ

1. จงเปรียบเทียบข้อแตกต่างของวลีที่ว่า Learning to read กับ Reading to learn

---

---

2. ข้อใดเป็นจุดเริ่มต้นของการอ่านในระยะเวลาเริ่มเรียน (ใส่หมายเลขตามลำดับหน้าหัวข้อ)

\_\_\_\_\_ ก. การใช้กลไกในการอ่าน

\_\_\_\_\_ ข. ความเข้าใจการอ่าน

\_\_\_\_\_ ค. การสร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน

## 2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน

ดังได้กล่าวไว้ในบทเรียนก่อนว่า ผู้อ่านที่เริ่มต้นเรียนอ่านจะประสบปัญหาหลายประการ เพราะเป็นการปรับเปลี่ยนการถ่ายทอดรหัสจากภาษาพูดมาเป็นภาษาเขียน จึงต้องเรียนรู้การใช้ทักษะที่จำเป็นในการอ่านทั้งด้านการใช้ความคิด ภาษา และการควบคุมอารมณ์และจิตใจ

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการอ่านในระยะเริ่มเรียน อาจจะพิจารณาได้ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

### 2.1 ด้านกลไกของการอ่าน (Mechanics of reading) ซึ่งประกอบด้วย

1) การจับสายตาในการอ่าน (Eye-movements) ผู้อ่านในระยะเริ่มเรียนยัง ไม่มีความชำนาญในการจับสายตาในการอ่าน เพราะต้องสัมพันธ์เสียงกับสัญลักษณ์ทางภาพหรือตัวอักษร จึงทำให้การจับสายตาใช้เวลามากขึ้น ดังนั้นผู้เริ่มเรียนอ่านจึงมักอ่านช้าและอ่านทีละคำ แทนที่จะอ่านเป็นกลุ่มคำ เหมือนผู้อ่านที่อ่านคล่องแล้ว นอกจากนี้ความรู้เรื่องลักษณะและขอบเขตของคำ (word boundary) ก็มีผลต่อการจับสายตาด้วย ถ้าผู้อ่านเกิดความสับสนด้านลักษณะและขอบเขตของคำ คือไม่แน่ใจว่าคำเริ่มต้นตรงไหนและสิ้นสุดที่ใด จะทำให้อ่านช้าลงได้ คำในภาษาอังกฤษจะมีช่องว่างคั่นระหว่างคำ จึงไม่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้เริ่มเรียนอ่านจะรับรู้คำมากนัก แต่ในภาษาที่ไม่มีการแบ่งช่องว่างระหว่างคำ เช่นภาษาไทย ผู้เริ่มเรียนอ่านจะหันมาใช้การผสมอักษรหรือการสะกดคำช่วยในการอ่านมากขึ้น การแก้ปัญหาด้านการจับสายตาเป็นกลุ่มคำ หรือ เป็นหน่วยความคิดและให้เคลื่อนสายตาให้รวดเร็วขึ้น การฝึกทักษะดังกล่าวนี้ อาจช่วยได้โดยการทำแบบฝึกหัดการอ่านที่เริ่มจากเป็นกลุ่มคำสั้น ๆ ก่อน แล้วจึงขยายออกไปให้ยาวขึ้น หรืออ่านข้อความที่เป็นคอลัมน์ จะช่วยให้การแบ่งกลุ่มคำได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม โดยธรรมชาติเด็กจะมีความว่องไวในการใช้สายตาอยู่แล้ว ถ้าหากได้เรียนรู้วิธีจับสายตาที่ถูกต้องแล้ว เด็กหรือผู้อ่านก็จะอ่านได้รวดเร็วเร็วขึ้น

### 2) การพินิจแนกทางการได้ยิน (Auditory discrimination)

ความไม่สามารถที่จะ พินิจแนกระหว่างคำและเสียงที่คล้ายคลึงกันได้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนอ่าน เด็กบางคนที่ประสบปัญหานี้ เพราะฟังผิด แม้ว่าประสาทรับฟังจะเป็นปกติ แต่เด็กก็ยังไม่เคยเรียนรู้วิธีการแยกความแตกต่างของเสียงในคำพูดได้ ความบกพร่องในการฟังดังกล่าวนี้จะทำให้เด็กพูดออกเสียงเพี้ยนที่เรียกว่า พูดแบบเด็ก ๆ (infantile pronunciation) เช่นถ้าเด็กอายุ 6 ขวบยังออกเสียง r คล้ายกับเสียง p หรือออกเสียงกลับกันระหว่าง th กับ v เช่น muvver แทน mother หรือออกเสียงคำไม่ชัดเจน เช่นเสียงคำที่มีสองพยางค์ขึ้นไป ก็จะเป็นเพราะว่าเด็กไม่ได้สังเกตว่าเสียงไหนถูกและเสียงไหนผิด ถ้าเด็กไม่เห็นข้อแตกต่างระหว่างคำพูดสองคำแล้ว เขาอาจจะมีความสับสนในความสัมพันธ์เสียงและคำที่อ่านได้ ผลการวิจัยในเรื่องความสำคัญของการพินิจแนกทางการฟังในการอ่านเบื้องต้น พบว่าการฟังมีผลต่อการอ่านถึง 40 % (1) นอกจากนี้ Deutsch (2) ยังพบว่า ผลการทดสอบความพร้อมของเด็กจากชนส่วนน้อยในสหรัฐอเมริกา เช่น พวกผิวดำ ปัญหาด้านการฟังเสียงมีผลต่อการอ่านในระยะเริ่มเรียนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของภาษาถิ่นที่มีการออกเสียงแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษมาตรฐาน

### 3) การพินิจแนกทางการมองเห็น (Visual discrimination)

เด็กที่มีสายตาเจริญเต็มที่ คือมองเห็นอะไรต่ออะไรได้ชัดเจนแล้ว ก็ยังมีปัญหาด้านการรับรู้จากการมองเห็นอยู่ การมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ ไม่ได้หมายความว่ามองเห็นได้ เช่น ขนาด รูปร่าง และสี แต่จะไม่สนใจในรายละเอียด ถ้าเราให้เด็กจับคู่ตัวอักษรหรือคำ เขาจะทำผิดมาก ทั้งนี้มิใช่เป็นเพราะเขามองไม่เห็น หากแต่เป็นเพราะเขาไม่สังเกตเห็นความแตกต่างของคำเหล่านั้น ไม่เหมือนเด็กที่โตแล้ว เขาจะสังเกตเห็นได้ง่ายกว่า



พฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางการมองเห็นของเด็กที่พบมากคือ การอ่านกลับทาง (reversal errors) เช่นตัวอักษร b, d, และ p, q จะมองเห็นเหมือนกัน ไม่เห็นความแตกต่างของ m และ w เป็นต้น อาจจะทำให้สับสน นี่เป็นตัวอย่างของการอ่านกลับทางทางตั้ง (vertical errors) คำที่มีรูปร่างคล้ายกัน เช่น on-no , saw-was , tap-pat จะบอกไม่ได้ว่าแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กไม่เคยเรียนอ่านว่าเริ่มจากซ้ายไปขวา งานวิจัยในเรื่องนี้พบว่า การอ่านกลับทางนี้เป็นเรื่องปกติสำหรับเด็กเล็ก เมื่อโตขึ้นอาการผิดปกติก็จะหายไป แต่เด็กที่มีปัญหาด้านนี้จะเรียนช้ากว่าเด็กปกติในระยะเริ่มเรียน (3)

เนื่องจากปัญหาด้านการเพ่งจําแนกในการมองเห็นมีผลโดยตรงต่อการอ่านในระยะเริ่มเรียน จึงมีการทดสอบและฝึกความพร้อมให้แก่เด็กก่อนจะเรียนการอ่านอย่างจริงจัง Barrett (4) พบว่าการเพ่งจําแนกตัวอักษรและคำ มีคุณคํามากกว่าการเพ่งจําแนกรูปภาพทรงเรขาคณิตและรูปต่าง ๆ

4) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยง (Associative learning) ความสามารถที่จะเรียนรู้แบบเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เช่น ระหว่างตัวหนังสือและเสียง หรือระหว่างคำพูดและคำที่อ่าน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้การอ่านมาก Jones (5) พบว่าในกลุ่มเด็กที่ฉลาดพอ ๆ กัน การถ่ายโอนทางการรับรู้ภายใน (intersensory transfer) หรือความสามารถที่จะจับคู่รูปแบบของภาพและเสียงได้ ก็ยังมีผลต่อการเรียนรู้การอ่านเบื้องต้นอยู่

ดังนั้น ถ้าเด็กออกเสียงสระและพยัญชนะได้ก่อนที่จะเริ่มเรียนอ่านก็แสดงว่า

- 1) เด็กมีการเพ่งจําแนกทางการมองเห็นในด้านรูปร่างของตัวอักษรเป็น ~~ปกติดีแล้ว~~ ปกติดีแล้ว
- 2) เด็กรู้จักสัมพันธ์รูปแบบและชื่อตัวอักษรได้แล้ว
- 3) เด็กเคยเรียนรู้การเชื่อมโยงดังกล่าวมาแล้วจากบ้านหรือที่โรงเรียน
- 4) เด็กมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้การอ่านได้ต่อไป

ดังนั้นผู้สอนจึงไม่ควรจะแปลกใจที่พบว่า เด็กทำคะแนนการออกเสียงพยัญชนะและสระได้ดีมากในการทดสอบความพร้อมก่อนการอ่าน อย่างไรก็ตามลำพังแต่การออกเสียงสระพยัญชนะได้เท่านั้น ไม่ช่วยให้ทำคะแนนการอ่านได้สูงขึ้นเท่าไรนัก (6)

2.2 ด้านความเข้าใจการอ่าน (Comprehension) ปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านมาจากหลายสาเหตุ การแก้ไขปัญหานั้นต้องอาศัยการตรวจสอบหาสาเหตุต่าง ๆ และการแก้ไขตามสาเหตุนั้น ๆ ปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านจะมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1) สติปัญญา ซึ่งส่วนมากมาจากความสามารถในการใช้ภาษา (Verbal intelligence) เด็กที่สติปัญญาอ่อนมักจะมีเข้าใจตามตัวอักษรหรือจากการกล่าวตรง ๆ มากกว่าจะเข้าใจการตีความหรือขยายความ

2) การรับรู้คำ ถ้าเด็กไม่รับรู้คำ หรือจำคำที่เคยพบมาแล้วไม่ได้จะมีปัญหาในการอ่านมาก ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการรับรู้คำและมีประมวลคำที่เรียนรู้มาจากประสบการณ์ตรง (Sight words) จะช่วยแก้ปัญหาการอ่านได้มากขึ้น

3) อัตราความเร็วในการอ่าน ถ้าเด็กไม่รู้จักปรับอัตราความเร็วในการอ่านได้เหมาะสม จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เช่นข้อความที่ยาก จะต้องอ่านช้าลง ข้อความง่ายอ่านเร็วขึ้น เป็นต้น ไม่ใช่ว่าจะใช้อัตราความเร็วเท่ากันเสมอไป

4) การเรียนรู้คำศัพท์ ถ้าเด็กอ่อนด้านคำศัพท์มาก คือรู้คำน้อยไม่รู้จักวิธีหาความเข้าใจความหมายของคำ ก็จะทำให้อ่านไม่เข้าใจหรืออ่านช้าลง

5) ขาดสมาธิในการอ่าน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ แต่ข้อนี้ไม่ใช่ปัญหาในตัวของตัวเอง แต่อาจจะเป็นผลมาจากปัญหาอื่น ๆ เช่นขาดความตั้งใจ ขาดแรงจูงใจ หรืออาการเจ็บป่วย เช่น ปวดฟัน ปวดศีรษะ จะทำให้ไม่มี

สมาธิในการอ่านได้ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องตรวจสอบหาสาเหตุที่แท้จริงว่าเกิดจากอะไร จึงจะแก้ปัญหาข้อนี้ได้

### 2.3 ด้านนิสัยในการอ่าน (Reading habits) ได้แก่

#### 1) การวิเคราะห์คำมากเกินไป (Excessive word analysis)

เด็กที่อ่านช้าเพราะชอบวิเคราะห์คำจากข้อความที่อ่านมากเกินไป เช่นอ่านทีละคำ หรือทีละตัวอักษร ถ้าติดนิสัยการอ่านแบบนี้จะทำให้เกิดปัญหาการอ่านในระยะเริ่ม เรียนได้มาก

#### 2) การรับรู้คำช้า (Slowness in word recognition) การอ่าน

ที่ดีจะต้องมีการรับรู้คำอย่างรวดเร็ว ถ้าหากรับรู้คำช้าหรือใช้เวลานานเกินไปจะทำให้อัตราความเร็วในการอ่านลดลง เด็กจะรับรู้คำเพิ่มขึ้นโดยฝึกรับรู้คำในระยะ เวลาสั้น ๆ เช่นการใช้บัตรคำ การใช้เครื่องวัดสายตาที่ทำด้วยมือ (han tachistoscope) จะช่วยเพิ่มการรับรู้คำให้รวดเร็วขึ้นและขยายวงการรับรู้คำให้กว้างออกไป

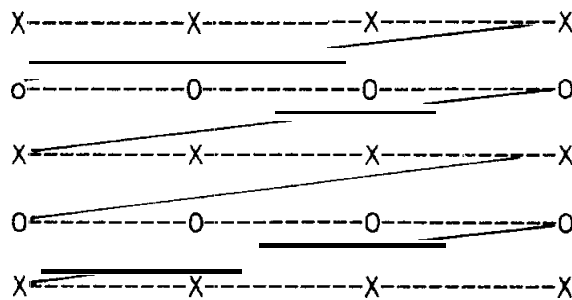
#### 3) การทำปากขมุบขมิบและออกเสียงในใจ (Lip movement and

subvocal reading) เด็กส่วนมากเรียนรู้การอ่าน โดยการสัมพันธ์ตัวหนังสือกับการฟังและการพูดที่เคยใช้มาก่อน เมื่อให้อ่านตามลำพัง เด็กจะติดนิสัยการออกเสียง โดยการเคลื่อนไหวริมฝีปากแต่ไม่ได้ยินเสียง การอ่านในใจของเด็กจึงเริ่มขึ้นโดยไม่มีเสียงอ่าน แต่การทำปากขมุบขมิบยังเกิดต่อเนื่องไปอีกนาน สำหรับเด็กที่มีความถนัดในการฟังเสียง เขาจะได้ยินเสียงของคำต่าง ๆ ก้องอยู่ในหูเวลาอ่านในใจ ถ้าหากงดการทำปากขมุบขมิบอาจจะมีผลต่อความเข้าใจการอ่านและความก้าวหน้าในการอ่านมากขึ้น เด็กที่อ่านในใจเก่งแล้ว ก็ยังมีนิสัยการทำปากขมุบขมิบอยู่ แม้ว่าจะไม่มีเสียงดัง แต่การออกเสียงในใจยังปรากฏอยู่ ถ้าหากใช้การตรวจจับด้วยคลื่นไฟฟ้าจากกล้ามเนื้อที่เกี่ยวกับการพูด จะพบว่ามีกำลังอ่อนลงจนเห็นได้ชัด แต่การทำงานของกล้ามเนื้อปากยังไม่หยุดสนิทเสียทีเดียว

4) การใช้มือชี้คำและโคลงศรีษะเวลาอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่พบเสมอสำหรับเด็กเริ่มอ่าน เพราะติดนิสัยมาจากการอ่านออกเสียง ครูอย่าไปบังคับ ให้เด็กหยุดทำอาการเช่นนั้นโดยฉับพลัน เมื่อเริ่มอ่านในใจ เพราะเป็นการฝืนธรรมชาติ ควรจะค่อย ๆ ปล่อยให้ลดการกระทำลงไป การใช้เครื่องช่วยอ่าน เช่น กระดาษคั่นระหว่างบรรทัดที่เรียกว่า a card marker จะช่วยลดการใช้มือชี้คำและการโคลงศรีษะลงได้

5) การกวาดสายตากลับเมื่อขึ้นบรรทัดใหม่ เด็กเริ่มเรียนอ่านมักจะไม่นึกกับการกวาดสายตากลับเมื่อขึ้นบรรทัดใหม่ อาจแก้ได้โดยทำเครื่องหมายแสดงการกวาดสายตาให้เด็กดู เพื่อฝึกการกวาดสายตากลับตามแบบดังในตัวอย่างในภาพ 1

ภาพที่ 1 แบบฝึกการกวาดสายตากลับในเวลาอ่านหนังสือ



6) การอ่านย้อนกลับ (Regression) เด็กที่เริ่มเรียนอ่าน มักจะติดนิสัยอ่านย้อนกลับบ่อย ๆ อาจเป็นเพราะว่าการรับรู้คำยังไม่ชำนาญ อาจแก้ได้โดยแบบฝึกเดียวกันกับในข้อ 5) จะช่วยลดการอ่านย้อนกลับได้ หรือการใช้บัตรกระดาษปิดคำเวลาอ่าน จะทำให้มองไม่เห็นคำที่อ่านมาแล้ว ทำให้ลดการอ่านย้อนกลับลงได้เช่นกัน การฝึกใช้สายตาที่ถูกต้องและว่องไวในเวลาอ่าน จะสร้างนิสัยการอ่านที่ดีและทำให้เกิดความเข้าใจได้รวดเร็วขึ้นด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. จงจับคู่คำหรือข้อความต่อไปนี้ โดยเขียนตัวอักษรบอกหัวข้อทางขวามือหน้าหัวข้อทางซ้ายมือ

ก	ข
_____ (1) การจับสายตาในการอ่าน	a. saw-was
_____ (2) การอ่านกลับทาง	b. กลไกการอ่าน
_____ (3) การออกเสียงแตกต่างไปจาก ภาษาอังกฤษมาตรฐาน	c. การสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับ ตัวหนังสือ
_____ (4) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยง	d. อิทธิพลภาษาถิ่น
_____ (5) การฟื้นจำแนวทางการมองเห็น	e. ลักษณะและขอบเขตของคำ f. การบอกความแตกต่างของตัว อักษรและคำ

2. สาเหตุสำคัญของปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านเบื้องต้นคือข้อใด

- |           |           |
|-----------|-----------|
| (1) _____ | (2) _____ |
| (3) _____ | (4) _____ |
| (5) _____ |           |

3. วิธีใดต่อไปนี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือได้เร็วขึ้น

- (1) การใช้มือชี้คำ
- (2) การอ่านย้อนกลับบ่อย ๆ
- (3) การอ่านเป็นกลุ่มคำ
- (4) การออกเสียงในใจ

### 3. ขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานการอ่านในระยะเริ่มเรียน

3.1 การใช้ความคิดรวบยอด (Conceptualization) ตัวแทรกแซงที่สำคัญในการเรียนรู้การอ่านไม่ใช่ความบกพร่องในการรับรู้หรือความจำไม่ดี แต่เป็นเรื่องของความสับสนและขาดความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ และจุดมุ่งหมายของการอ่าน Vernon (7) กล่าวว่า ลักษณะที่เป็นพื้นฐานของปัญหาการอ่านอยู่ที่ความสับสนในทางความคิดและขาดระบบ Reid and Downing (8) ได้ทำการสัมภาษณ์เด็กที่เพิ่งเรียนอ่านได้ 2-3 เดือน พบว่าส่วนมากมีความเข้าใจเรื่องคำ (word) ตัวหนังสือ (letter) และเสียง (sound) ไม่ค่อยแจ่มชัดนัก และไม่เข้าใจว่าเวลาที่พ่อแม่อ่านหนังสือทำอะไร ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายรายในเรื่องนี้ พอสรุปได้ว่าความยากลำบากในการอ่านของเด็กเริ่มเรียนที่อ่อนการอ่านคือการใช้คำพูดและการแสดงออก (verbal mediation and expression) และในการสัมพันธ์คำและภาพ (visual-verbal association) มากกว่าการรับรู้ (perception) ดังนั้นปัญหาการอ่านเบื้องต้นในด้านการใช้ความคิดที่เรียกว่า conceptualization จึงรวมเอาสิ่งต่อไปนี้เข้าด้วยกัน

- 1) การขาดความเข้าใจในคำศัพท์ เฉพาะที่ครูใช้ในการสอนอ่าน
- 2) ความสับสนในด้านธรรมชาติและจุดมุ่งหมายในการอ่าน
- 3) ความยุ่งยากในการทำความเข้าใจหน่วยเสียงที่แยกกันอยู่ และความสัมพันธ์กับหน่วยภาพ
- 4) ความยุ่งยากในการเรียกชื่อสิ่งของ (labeling)
- 5) ไม่รู้จักใช้เหตุผลอ้างอิงหรือตีความ

จุดอ่อนในเรื่องเหล่านี้ อาจทำให้เด็กประสบปัญหาในการอ่านเบื้องต้นได้ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาด้านการรับรู้ หรือไม่เกิดปัญหาดังกล่าวรวมอยู่ก็ได้

### 3.2 การเรียนรู้ภาษา (language acquisitions) ได้แก่

1) คำศัพท์ การเรียนรู้คำศัพท์เป็นบันไดขั้นต้นในการเรียนอ่าน เป็นที่รู้จักมานานแล้วว่าความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มีส่วนเกี่ยวข้องกับอย่างใกล้ชิดกับสติปัญญาและความสามารถในการอ่าน ข้อทดสอบเขาวนที่ตี ๆ จึงมักจะรวมการทดสอบด้านคำศัพท์ไว้เสมอ และคะแนนหมวดศัพท์มักจะสัมพันธ์กับคะแนนรวมมากกว่าหมวดอื่น ๆ แม้ว่าคำศัพท์เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างแน่นอน แต่ความรู้ด้านคำศัพท์ที่เด็กมีอยู่ ก็มีผลสำคัญที่แสดงถึงความสามารถในการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไปของเด็กดี แม้กระทั่งเป็นตัวชี้ถึงความสำเร็จในการเรียนในโรงเรียนด้วย

แนวคิดของเด็กในเรื่องคำศัพท์ที่เขาอาจจะแสดงให้เห็นจากคำพูดที่เขาอธิบายความหมายของคำ สำหรับเด็กในชั้นเด็กเล็ก คำมักจะอธิบายด้วยการใช้ เช่น a ball คือของที่ใช้ขว้าง แต่เด็กประถมต้นจะเพิ่มรูปร่างลักษณะเข้าไปอีก เช่น a ball คือของเล่นที่มีรูปกลม ๆ ใช้โยน จับ ตี หรือเตะได้ ดังนั้น ความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ จะค่อย ๆ ขยายความมากขึ้นเมื่อเด็กเรียนรู้ภาษามากขึ้น ถ้าหากเด็กขาดแนวคิดในด้านคำศัพท์ ไม่สามารถเลือกความหมายอื่นหรือไม่รู้วิธีทำความเข้าใจคำศัพท์ใหม่ จะเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งในการอ่านในระยะเริ่มเรียน

2) ความเข้าใจโครงสร้างภาษา (Syntactic structure) การอ่านในระยะแรกประโยคที่ให้เด็กอ่านมักจะสั้นและง่าย ๆ เด็กจึงไม่ค่อยมีปัญหาด้านความเข้าใจโครงสร้างภาษามากนัก แต่เมื่อเด็กเรียนสูงขึ้นในชั้น ป.3-4 เด็กจะพบกับโครงสร้างภาษาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และภาษาที่ใช้ก็มักเป็นแบบพิธีการ ไม่เหมือนภาษาพูด จึงทำให้เด็กจับความหมายไม่ได้ดี การเรียนรู้โครงสร้างภาษาจะให้ได้ผลดี ควรมีการเชื่อมโยงโครงสร้างจากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน โดยอาศัยการฝึกฟังประโยคที่จะนำมาอ่าน และให้เด็กสังเกตความแตกต่างในด้านโครงสร้าง

ของภาษาเขียนซึ่งจะสลับซับซ้อนมากกว่าโครงสร้างภาษาพูดได้ แบบฝึกในการเรียนรู้โครงสร้างตามลำดับ

3) การใช้คำพูด (Speech) แม้ว่าเด็กจะพูดได้มาก่อนเข้าโรงเรียน แต่การฝึกใช้ภาษาพูดก็ยังจำเป็นต้องสอน เด็กที่มีปัญหาในการพูด เช่น พูดติดอ่าง พูดเสียงรัว พูดไม่ชัด ล้วนแต่เป็นปัญหาด้านการใช้คำพูด เด็กพวกนี้ไม่ควรให้เรียนอ่านโดยเน้นการอ่านออกเสียงมากนัก เพราะจะเป็นข้อยุ่งยากแก่พวกเขามาก เด็กที่พูดช้าในระยะแรกเรียน มักจะมีปัญหาการอ่านในระยะต่อมา ดังนั้น การฝึกใช้คำพูดจึงจำเป็นสำหรับผู้เริ่มเรียนการอ่านอยู่ไม่น้อย

3.3 การใช้กลไกทางร่างกายในการอ่าน (Psychomotors in Reading)  
ขอบข่ายของปัญหาการอ่านด้านการใช้กลไกทางกายที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ก็เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งในการพิจารณาปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน ปัญหาด้านการใช้กลไกทางร่างกายได้แก่

- 1) การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ความรู้สึก (sensory-motor)
- 2) การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ (conceptual motor)
- 3) การใช้ภาษา (Language functioning)

ความบกพร่องในด้านนี้ อาจเกิดจากกรรมพันธุ์ วุฒิภาวะ และความพิการต่าง ๆ ทางกาย ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัญหาทางอารมณ์ หรือการรวมเอาสาเหตุหลายอย่างเข้าด้วยกัน

ถ้าเด็กเริ่มเรียนมีข้อบกพร่องในด้านใช้กลไกทางร่างกายในการอ่านจะทำให้การเรียนรู้การอ่านช้าลง เช่นการออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่สามารถควบคุมประสาทสัมผัสในการมองเห็น หรือรับรู้ได้ช้า การปรับเปลี่ยนทักษะการใช้ภาษาไม่คล่องตัว เช่น จากการฟัง การพูด มาสู่การอ่านไม่ได้รวดเร็ว การควบคุมอารมณ์และความสนใจในการอ่านมีจำกัด เป็นต้น



### กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

จงเขียนตอบสั้น ๆ

1. คำว่า Conceptualization หมายถึงอะไร จงยกปัญหาด้านนี้ในการอ่านเบื้องต้นมาสัก 2-3 ข้อ

---

---

---

2. การเรียนรู้ภาษาเริ่มจากขั้นใดก่อน (เลือก 1 คำตอบ)

- (1) ความเข้าใจโครงสร้างภาษา
- (2) คำศัพท์
- (3) การใช้คำพูด
- (4) การฝึกเขียนตัวอักษร

3. ปัญหาด้านการใช้กลไกทางร่างกายในการอ่านเบื้องต้นได้แก่

- (1) \_\_\_\_\_
- (2) \_\_\_\_\_
- (3) \_\_\_\_\_

#### 4. สาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน

4.1 ทางกายภาพ ได้แก่การใช้ประสาทสัมผัส (neurological factors) เช่น ถ้าเด็กพิการทางประสาทจะทำให้เกิดปัญหาการอ่านได้หลายอย่างเช่น ความพิการทางสมอง ทำให้เกิดการอ่านหนังสือกลับทาง การรับฟังบกพร่อง การใช้สายตาผิดปกติ การทำงานของกล้ามเนื้อไม่ประสานกัน การทำงานของระบบต่อมภายในผิดปกติ เช่นชอบตกใจกลัว พฤติกรรมถดถอย ขาดสมาธิในการทำงาน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้มาจากปัญหาทางกายภาพซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้การอ่านเบื้องต้นได้

4.2 ทางจิตภาพ ได้แก่สภาวะทางจิตซึ่งมีผลต่อการใช้ความคิด รูปแบบของความรู้ความจำ (cognitive style) ได้มีผู้ทำการวิจัยในเรื่องนี้เช่น Marietta (9) พบว่า รูปแบบทางความคิดของเด็กที่พัฒนาควบคู่กับบุคลิกภาพมี 4 ระดับคือ

- 1) การเริ่มจุดสนใจ (focal attention)
  - 2) ความสามารถที่จะจับรูปแบบและความคิด (breadth of scanning)
  - 3) ความสามารถที่จะสลับที่และเลือกเฟ้น (equivalence range)
  - 4) การปรับระดับและความคมชัด (leveling and sharpening)
- ได้แก่การเห็นจำแนกส่วนสำคัญ ไม่สำคัญ การผสมกลมกลืน และการเรียงลำดับ เป็นต้น

การใช้แผนทางความคิดดังกล่าวนี้ได้มาจากการพัฒนาทางจิตภาพของเด็ก ถ้าหากเอามาใช้ในการศึกษาปัญหาการอ่านเบื้องต้น จะทำให้เข้าใจปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

4.3 การพัฒนาการทางภาษาและสิ่งแวดล้อมทางสังคม การตรวจสอบปัญหาทางภาษาของเด็กในระยะเริ่มเรียนอาจทำได้โดยใช้การสังเกตจากคำถามต่อไปนี้

- 1) เด็กแสดงความคิดออกมาชัดเจนดีหรือไม่
- 2) เด็กพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์หรือไม่
- 3) เด็กใช้รูปแบบประโยคพื้นฐานของภาษาได้หรือไม่
- 4) เด็กพูดภาษาถิ่นหรือไม่

จากการตรวจสอบพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะทำให้เราทราบว่า เด็กได้มีพัฒนาการทางภาษาตามลำดับขั้นหรือไม่ ถ้าหากขั้นใดยังบกพร่องอยู่ก็หาทางส่งเสริมให้เขาใช้ภาษาให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการอ่านต่อไป

สำหรับพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กนั้น เราอาจจะตรวจสอบได้โดยอาศัยคำถามต่อไปนี้

- 1) เด็กสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้หรือไม่
- 2) เด็กรู้จักรับและให้ในการเล่นและกิจกรรมอื่น ๆ หรือไม่
- 3) เด็กทำงานโดยอิสระได้หรือไม่
- 4) เวลาเด็กอยู่ตามลำพัง โดยแยกจากพ่อแม่ เขามีอาการผิดปกติหรือไม่
- 5) เด็กมีความสดชื่นร่าเริงหรือไม่
- 6) เด็กหวาดกลัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่หรือไม่
- 7) เด็กสามารถควบคุมตนเองได้หรือไม่

คำถามเหล่านี้จะช่วยให้ผู้รับผิดชอบในการสอนอ่านให้แก่เด็กเริ่มเรียนได้ตรวจสอบพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร

กิจกรรมการเรียนรู้ 4

คำกล่าวต่อไปนี้ ข้อใดถูกเขียน T หน้าหัวข้อ ถ้าผิดเขียน F

- \_\_\_\_\_ 1. การใช้ประสาทสัมผัสเป็นปัญหาทางกายภาพแต่มีผลต่อการอ่านน้อย
- \_\_\_\_\_ 2. การเริ่มจุดสนใจของเด็ก จะแสดงถึงสภาวะทางจิตภาพที่เราเห็น
- \_\_\_\_\_ 3. รูปแบบทางความคิดของเด็กจะพัฒนาควบคู่ไปกับบุคลิกภาพของเขา
- \_\_\_\_\_ 4. สิ่งแวดล้อมทางสังคมไม่มีผลโดยตรงต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
- \_\_\_\_\_ 5. เราจะสังเกตเห็นพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กได้โดยการให้เด็กทำงานร่วมกับคนอื่น
- \_\_\_\_\_ 6. ถ้าเด็กรู้จักทำงานโดยอิสระได้แสดงว่ามีพัฒนาการทางภาษาดีแล้ว
- \_\_\_\_\_ 7. เด็กขาดสมาธิในการทำงานอาจจะเกิดจากปัญหาทางกายภาพ
- \_\_\_\_\_ 8. เด็กจะมีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมได้ดีเมื่อแยกออกจากพ่อและแม่

## 5. ทางเลือกและวิธีแก้ปัญหาการอ่านในระยะเวลาเริ่มเรียน

### 5.1 การสร้างนิสัยและทักษะการอ่านที่ดี

จากขอบเขตของปัญหาและพฤติกรรมกรรมการอ่านที่ราส่ง เกตพบในเด็กเริ่มเรียนจะเห็นว่า การสร้างนิสัยที่ดี ตลอดจนการฝึกทักษะที่ดีในการอ่าน เรามีทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เช่น เด็กที่มีปัญหาด้านนิสัยไม่ดีในการอ่านดังกล่าวแล้วในข้อ 2.3 ผู้ที่รับผิดชอบในการส่งเสริมการอ่านในระยะเวลาเริ่มเรียนอาจจะให้เด็กกระทำกิจกรรมและแผนงานสร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน เช่น ลดการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ไม่สำคัญลง ไป ให้รับรู้คำอย่างรวดเร็วและกระดกกระเจงขึ้น ไม่ทำปากขมุขมิบในการอ่านในใจ ลดการใช้มือชี้คำและการโคลงศีรษะลงตลอดจนฝึกการใช้สายตาให้ถูกต้อง รู้จักกวาดสายตากลับเมื่อขึ้นบรรทัดใหม่และไม่อ่านย้อนกลับบ่อยครั้ง เป็นต้น

ในด้านการฝึกทักษะในการอ่าน ควรส่งเสริมให้เด็กอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง แต่ควรจะค่อย ๆ ลดเรื่องการออกเสียงมาสู่การอ่านในใจ ฝึกอ่านเป็นกลุ่มคำ ฝึกใช้ความคิดในการอ่านจากการทำความเข้าใจตามตัวอักษรมาสู่การทำความเข้าใจแบบตีความและขยายความ โดยครูชี้แนะวิธีการให้ ทักษะเหล่านี้ถ้าฝึกแต่เนิ่น ๆ จะทำให้เด็กเกิดทักษะในการอ่านดีขึ้น

### 5.2 ความสนใจการอ่าน

ปัจจุบันนี้ มีสื่อต่าง ๆ เช่นวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ เกมต่าง ๆ เข้ามาดึงดูดความสนใจของเด็กไปมาก เด็กจะลดความสนใจการอ่านหนังสือเป็นเล่มหรือแบบเรียนลง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะสื่อต่าง ๆ เหล่านี้มีจุดเด่นที่จะชักจูงความสนใจของเด็กได้ดีกว่าหนังสือ ทางออกในการแก้ปัญหานี้ มีอยู่ว่าผู้รับผิดชอบในการสอนอ่านเบื้องต้นควรชี้แจงให้ผู้เรียน เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการอ่าน การจัดมุมหนังสือในห้องเรียน เพื่อให้เด็กอยู่ใกล้ชิดหนังสือ ให้

เด็กมีเวลาเข้าอ่านหนังสือในห้องสมุด การนิเทศการหนังสือใหม่ ๆ การเล่านิทาน  
ให้เด็กฝึกทำรายงานการค้นคว้าจากการอ่าน เหล่านี้จะช่วยทำให้เด็กหันมาคลุกคลี  
กับหนังสือมากขึ้น พยายามชี้ให้เห็นว่า หนังสือเป็นมิตรที่ดีและซื่อสัตย์ ถ้าเราสนใจ  
และเอาใจใส่โดยการหมั่นอ่าน เราจะมีความรู้ มีความสุข และเปิดโลกทัศน์ให้  
กว้างขึ้น

### 5.3 การสร้างเสริมความเข้าใจการอ่าน

ทางเลือกในการสร้างเสริมความเข้าใจการอ่านมีอยู่มากมาย ถ้าเรา  
พบว่าเด็กมีปัญหาด้านใด ก็หาทางแก้ไขตามสาเหตุนั้น ๆ เช่นเด็กไทยในระดับประ  
ถมศึกษาจะมีปัญหาด้านการอ่านเพื่อจับใจความ จากการประเมินคุณภาพการศึกษาชั้น  
ประถมปีที่ 6 ระดับประเทศปีการศึกษา 2527 ถึงปี 2530 พบว่าผลการประเมิน  
ทักษะด้านการอ่านจับใจความ ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวคือมีคะแนนเฉลี่ย  
เทียบ 10 ในระดับ 4.53, 4.86, 5.20, และ 3.92 ตามลำดับ (เอกสาร สน.  
สช. ที่ 6/2532) จากข้อมูลดังกล่าวนี้ จะมีสาเหตุของปัญหาหลายอย่าง วรรณพร  
ภิรมย์รัตน์ ได้รวบรวมสาเหตุที่ทำให้เด็กอ่านจับใจความไม่ได้ดังนี้

1. นักเรียนรู้คำในวงจำกัด หรือมีไม่มากพอที่จะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้  
โดยเฉพาพออย่างยังรู้ความหมายของคำสำคัญน้อยเกินไป
2. นักเรียนขาดทักษะการค้นหาความหมายของคำจากบริบท
3. นักเรียนขาดทักษะการจับใจความของเรื่องที่อ่าน
4. ข้อความหรือเรื่องที่อ่านยากเกินกว่าระดับความสามารถของ  
นักเรียน
5. นักเรียนมีความรู้เดิมหรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านน้อย
6. วิธีสอนของครูไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

ฯลฯ

การแก้ปัญหาดังกล่าวแล้ว อาจทำได้โดยพิจารณาที่สาเหตุว่าอะไรสำคัญก่อนหลัง และผู้สอนจะช่วยนำทางให้เด็กแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองได้อย่างไร เช่น

- 1) ถ้ารู้คำศัพท์ในวงจำกัด ก็ขยายวงคำศัพท์ให้กว้างขึ้น รู้จักค้นหาความหมายของคำที่มีความสำคัญในประโยค
- 2) ฝึกการค้นหาความหมายจากบริบทที่อ่าน
- 3) ฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความ
- 4) ถ้าข้อความยากเกินกว่าระดับความสามารถของเด็ก ถ้าทำได้ก็ปรับโครงสร้างให้ง่ายขึ้น ลดคำที่ยากลง อธิบายเนื้อหาที่ไม่คุ้นเคย ถ้าแก้ไม่ได้ควรสอนซ่อมเสริมด้านคำศัพท์ โครงสร้างประโยค และโครงสร้างความหมาย เป็นต้น
- 5) เพิ่มพูนประสบการณ์ของเด็กจากการฟัง การทัศนศึกษาและการอ่าน
- 6) ครูควรสำรวจและประเมินผลการสอนของตัวเองอยู่เสมอ ถ้าหากวิธีสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการอ่าน ก็ควรปรับปรุงเสียใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### กิจกรรมการเรียนรู้ 5

จงอภิปรายอย่างสั้น ๆ เกี่ยวกับสาเหตุและวิธีแก้ไขการอ่านในระยะเริ่มเรียนต่อไปนี้ ว่าเราจะมีวิธีส่งเสริมอย่างไร สำหรับนักเรียนไทย

- (1) เด็กขาดนิสัยและทักษะการอ่านที่ดี
- (2) เด็กไม่สนใจอ่านหนังสือ
- (3) เด็กอ่านจับใจความไม่เป็น

## 6 . สรุป

6.1 การอ่านเบื้องต้นหรือการอ่านในระยะเริ่มเรียน หมายถึงการอ่านสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนหนังสือหรือการทำความเข้าใจภาษาเขียน อาจจะเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือเรียนด้วยตนเองก็ได้ การอ่านเบื้องต้นนี้เป็นการเรียนรู้การอ่าน (Learning to read) ซึ่งจะเน้นหนักด้านกลไกการอ่าน เมื่อเด็กเรียนได้คล่องแล้ว จะเป็นระดับที่เรียกว่า การอ่านเพื่อเรียนรู้ (Reading to learn) คือการใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นและใช้ทักษะสูงขึ้น เช่น การตีความ ขยายความและวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

6.2 พฤติกรรมที่เป็นปัญหาการอ่านในระยะเริ่มเรียน สามารถแบ่งกลุ่มได้ 3 กลุ่มคือ ด้านกลไกในการอ่าน เช่น การจับสายตา การเพ่งจําแนกจากการมองเห็น และการได้ยิน การเรียนรู้แบบสัมพันธ์ความเป็นต้น กลุ่มที่ 2 ได้แก่ความเข้าใจการอ่าน ซึ่งอาศัยสติปัญญา การรับรู้คำ การเรียนรู้และความตั้งใจในการอ่าน เป็นต้น กลุ่มสุดท้ายได้แก่ด้านนิสัยในการอ่าน เช่น การรับรู้คำ การอ่านในใจ การใช้มือชี้และการกวาดสายตาคลับเมื่อขึ้นบรรทัดใหม่ เป็นต้น

6.3 ขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานในการอ่านอาจแบ่งออกได้เป็นการใช้ความคิดรวบยอด การเรียนรู้ภาษาและการใช้กลไกต่าง ๆ ทางร่างกาย

6.4 สาเหตุสำคัญของปัญหาการอ่านอาจแบ่งออกได้เป็นปัญหาทางกายภาพทางจิตภาพ และพัฒนาการทางภาษาและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

6.5 ทางเลือกและวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านในระยะเริ่มเรียนจะครอบคลุมด้านการสร้างนิสัย และทักษะการอ่านที่ดี ความสนใจการอ่านและการส่งเสริมความเข้าใจการอ่าน ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการจัดสถานการณ์ด้านการเรียนการสอนว่าผู้อ่านวยต่อการทำความเข้าใจการอ่านในระดับต่าง ๆ ได้เพียงใด



## การประเมินผลท้ายบท

### เลือกคำตอบที่ถูกต้อง

1. การอ่านเพื่อการเรียนรู้ (Reading to learn) เป็นการอ่านในระดับใด
  1. ประถมศึกษาตอนต้น
  2. ประถมศึกษาตอนปลาย
  3. มัธยมศึกษาขึ้นไป
  4. ทุกระดับ
2. การอ่านเบื้องต้นที่เรียกว่า Learning to Read เน้นหนักในพฤติกรรมการอ่านในด้านใด
  1. กลไกการอ่าน
  2. การเรียนรู้ตัวอักษร
  3. ความเข้าใจตามตัวหนังสือ
  4. ถูกทุกข้อ
3. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านกลไกการอ่านได้แก่อะไร
  1. การเพี้ยนแจแนกทางการได้ยิน
  2. การจับสายตาในการอ่าน
  3. การเพี้ยนแจแนกทางการมองเห็น
  4. ถูกทุกข้อ
4. ปัญหาด้าน Conceptualization ได้แก่ปัญหาข้อใด
  1. การรับรู้คำโดยทั่วไป
  2. การออกเสียงคำพูด
  3. การสัมพันธ์คำและภาพ
  4. การใช้ความคิดรวมเป็นหน่วย
5. เด็กอ่านหนังสือกลับทางมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากอะไร
  1. เด็กปัญญาอ่อน
  2. ขาดความสนใจในการอ่าน
  3. ความพิการทางสมอง
  4. ขาดนิสัยที่ดีในการอ่าน
6. ข้อใดเป็นวิธีการฝึกการใช้สายตาให้เด็กอ่านได้เร็วขึ้น
  1. จับสายตาเป็นคำ ๆ
  2. จับสายตาเป็นกลุ่มคำ
  3. การสะกดคำยาก
  4. การค้นหาขอบเขตของคำ
7. การถ่ายโอนทางการรับรู้ภายใน หมายถึงอะไร
  1. ความสามารถที่จะจับคู่รูปแบบของภาพและเสียงได้
  2. ความสามารถที่จะบอกความแตกต่างของตัวอักษรในคำ
  3. การสัมพันธ์เสียงและคำพูดได้ถูกต้อง
  4. ความสามารถที่จะบอกความแตกต่างของเสียงและคำพูด

8. เด็กอ่านหนังสือไม่ออกมีสาเหตุมาจากอะไร เป็นเบื้องต้น
1. สติปัญญาต่ำ
  2. รู้ค่าน้อย
  3. อ่านหนังสือช้า
  4. ขาดสมาธิในการอ่าน
9. เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีเมื่อใด
1. ได้ฟังเสียงคำพูดก่อนอ่าน
  2. ได้อ่านไปพร้อม ๆ กับฟังเสียง
  3. ได้เห็นคำศัพท์ในวลีหรือประโยค
  4. ฝึกการใช้ความคิดรวบยอดเมื่ออ่านคำใหม่
10. คำถามข้อใดจะใช้ตรวจสอบพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้
1. เด็กแสดงความคิดออกมาชัดเจนหรือไม่
  2. เด็กสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้หรือไม่
  3. เด็กทำงานโดยอิสระได้หรือไม่
  4. เด็กมีความสดชื่นร่าเริงหรือไม่

## Endnotes

1. Robert Dykstra, "Auditory Discrimination Abilities and Beginning Reading Achievement," Reading Research Quarterly, (Springs 1966), 1, 5-34.
2. Cynthia Detusch, Auditory Discrimination and Learning: Social Factors," Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development, 1964, 10, 277-296.
3. Jeanette Jansky and Katrina De Hirsche, Preventing Reading Failure: Prediction. Diagnosis. Intervention (New York: Harper & Row, 1972).
4. Thomas C. Barrett, "The Relationship between Measures of Pre-reading Visual Discrimination and First-grade Reading Achievement: A Review of the Literature," Reading Research Quarterly, (Fall 1965), 1, 51-76.
5. John P. Jones, Intersensory Transfer, Perceptual Shifting, Modal Preference and Reading (Newark, Delaware: Internl. Reading Assn., 1972).
6. Jay Samuels, "Letter-name Versus Letter-sound Knowledge in Learning to Read" The Reading Teacher, (April, 1971), 24, 609-615, 662.
7. M D. Vernon, Backwardness in Reading: A Study of Its Nature and Origin (Cambridge, UP, 1960).
  - a. John Downing, "How Children Think about Reading." The Reading Teacher, (December 1969), 23, 217-230.

9. Donald F. Marietta, "Cognitive regulators: an Experiment Model," Academic Therapy, (Winter, 1971-72), 7, 185-193.